

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผล และอภิปราย ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ที่เหมาะสม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเชิงสำรวจ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2556 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 จำนวน 619 คน
2. กลุ่มตัวอย่างการศึกษาเชิงสำรวจ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2556 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 จำนวน 242 คน โดยคำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan (1970, หน้า 608)
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบภาคสนาม เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำนวน 20 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีวิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ 6 ขั้นตอน คือ

ระยะที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิด การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อให้ได้องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวชี้วัด ที่จะนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 ยืนยันองค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการวิจัยเชิงสำรวจ

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนาารูปแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถออกแบบและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขั้นตอนที่ 4 สร้างและยืนยันรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ

เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ชั้นตอนที่ 6 สรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถม ศึกษาขนาดเล็ก

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ครั้งนี้ พบว่า

1. การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และได้องค์ประกอบหลักองค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบหลักด้านการดำเนินกลยุทธ์ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ 1) วางแผนกลยุทธ์ 2) นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) ควบคุมเชิงกลยุทธ์ และมีตัวบ่งชี้ 52 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบหลักด้านวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความเชื่อ มี 2 ตัวบ่งชี้ 2) ค่านิยม มี 2 ตัวบ่งชี้ 3) บรรทัดฐาน มี 9 ตัวบ่งชี้ รวมทั้งหมดมีตัวบ่งชี้ 13 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 มีองค์ประกอบหลักๆ ดังต่อไปนี้

2.1 หลักการ เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเป็นการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการกระทำเป็นการเรียนรู้ในการสร้างความคิด รวบรวม การพัฒนาความเข้าใจ และความสามารถต่างๆ ด้วยตนเอง และการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง รูปแบบยึดกระบวนการและวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ ทั้งที่เป็นการพัฒนากลุ่มเล็ก

หรือระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และเจตคติ พร้อมทั้งพัฒนาพฤติกรรมและทักษะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 และนำความรู้และทักษะด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เนื้อหาสาระในเอกสารประกอบการพัฒนาที่ครอบคลุมองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ก ทั้ง 2 องค์ประกอบ คือ 1) การดำเนินกลยุทธ์ 2) วัฒนธรรมองค์การ และคู่มือรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 การพัฒนาประกอบด้วย ระยะเวลา จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีการดำเนินกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2.4 กระบวนการพัฒนา เป็นวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ก โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 วัน ระยะที่ 2 การฝึกปฏิบัติจริง ขณะอบรมเชิงปฏิบัติการ ระยะที่ 3 การติดตามและประเมินผล เป็นการติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โดยทำการประเมินหลังจากอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.5 การวัดและการประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดผลเพื่อประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ กระบวนการพัฒนา และตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ

2.6 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิจัยมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ประกอบด้วย 1) หลักการรูปแบบ 2) ความมุ่งหมายรูปแบบ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ พัฒนา 5) การวัดผลและประเมินผล กระบวนการพัฒนามี 3 ระยะ คือ 1) ระยะอบรมปฏิบัติการ 2) ระยะปฏิบัติจริง 3) ระยะติดตามและประเมินผล

3.2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า ระยะฝึกปฏิบัติจริงมีผลค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าก่อนการอบรมปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 มีประสิทธิผลสามารถพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ให้สูงขึ้นได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ดังนี้

1.1 องค์ประกอบหลักด้านการดำเนินกลยุทธ์ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ 1) วางแผนกลยุทธ์ 2) นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) ควบคุมเชิงกลยุทธ์ และมีตัวบ่งชี้ 52 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเนตร์พัฒนา ยาวีราช (2549, หน้า 35-42) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบผู้นำกลยุทธ์ว่าเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การสร้างกลยุทธ์ 2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) การควบคุมกลยุทธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสว พลพุทธา (2557, หน้า 9) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) ควบคุมเชิงกลยุทธ์ จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านที่ 1 การดำเนินกลยุทธ์ มีความเหมาะสมเพียงพอ และถือเป็นเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ขนาดเล็กควรมีในภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

1.2 องค์ประกอบหลักด้านวัฒนธรรมองค์การประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความเชื่อ 2) ค่านิยม 3) บรรทัดฐาน และมีตัวบ่งชี้ 13 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ ดร.ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ (สัมภาษณ์, 25 มิถุนายน 2557) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) วางแผนกลยุทธ์ 2) ปฏิบัติตามกลยุทธ์ 3) วัฒนธรรมองค์การ 4) ควบคุมเชิงกลยุทธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิลาศลักษณ์ อุวรรณ (2552, หน้า 48) พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์การ 2) ความสามารถรวบรวมข้อมูลมากำหนดกลยุทธ์ 3) การปลูกฝังวัฒนธรรมขององค์การ 4) การคิดสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลง 5) การพยากรณ์และการกำหนดอนาคตได้ 6) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ด้านที่ 2 วัฒนธรรมองค์การ มีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ควรมี

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 มีองค์ประกอบหลักๆ ดังต่อไปนี้

2.1 หลักการ เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเป็นการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการกระทำเป็นการเรียนรู้ในการสร้างความคิด รวบรวม การพัฒนาความเข้าใจ และความสามารถต่างๆ ด้วยตนเอง และการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง รูปแบบยึดกระบวนการและวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ ทั้งที่เป็นการพัฒนากลุ่มเล็กหรือระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และเจตคติ พร้อมทั้งพัฒนาพฤติกรรมและทักษะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 และนำความรู้และทักษะด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เนื้อหาสาระในเอกสารประกอบการพัฒนาที่ครอบคลุมองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ทั้ง 2 องค์ประกอบ คือ 1) การดำเนินกลยุทธ์ 2) วัฒนธรรมองค์การ และคู่มือรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 การพัฒนาประกอบด้วย ระยะเวลา วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2.4 กระบวนการพัฒนา เป็นวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 วัน ระยะที่ 2 การฝึกปฏิบัติจริงหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน ระยะที่ 3 การติดตามและประเมินผล เป็นการติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยทำการประเมินหลังจากการปฏิบัติการ

2.5 การวัดและการประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดผลเพื่อประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ กระบวนการพัฒนา และตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 พบว่าระยะฝึกปฏิบัติจริงมีผลค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าก่อนการอบรมปฏิบัติการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 มีประสิทธิผลสามารถพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ให้สูงขึ้นได้

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นมา เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ เขียวศรี (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไว้ 8 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการพื้นฐานของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ 4) การดำเนินการพัฒนา 5) การประเมินผลหลังการพัฒนา 6) การปฏิบัติงานจริงและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ 7) การนำเสนอผลการวิจัย 8) การประเมินผล และการติดตามผล และฤทัย ททรัพย์ ดอกคำ (2553, หน้า 272-274) ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนซึ่งมีรูปแบบของกระบวนการพัฒนา 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะอบรมเชิงปฏิบัติการ ระยะที่ 2 ระยะฝึกปฏิบัติจริง และระยะที่ 3 ระยะติดตามผล

ผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ซึ่งมี องค์ประกอบหลักคือ หลักการ ความมุ่งหมาย เนื้อหากระบวนการพัฒนา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีการพัฒนาขึ้น สามารถเป็นรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 หรือเขตตรวจราชการอื่นๆ ได้ตามความเหมาะสมและบริบทของโรงเรียน

3. การทดลองใช้รูปแบบ

ผลการประเมินตนเองภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ก่อนการทดลองใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ วัฒนธรรมองค์การ รองลงมา คือ การดำเนินกลยุทธ์ และหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา ผลการประเมินตนเองภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบ

เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การดำเนินกลยุทธ์ รองลงมา คือ วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 23.80

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 มีรูปแบบ กระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินกลยุทธ์วัฒนธรรมองค์การ รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติการไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดแนวคิดเป้าหมายที่ชัดเจนส่งผลให้การประเมินหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ แสงรุณี มีพร (2552, หน้า 121) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะแรก คือ การร่างคู่มือโดยการศึกษาคู่มือที่ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลงานวิจัย ระยะที่ 2 คือ การตรวจสอบและปรับปรุงคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ และระยะที่ 3 คือ การทดลองใช้คู่มือในภาคสนาม ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาคู่มือ ได้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลจำนวน 3 ชุด 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบ หลังการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนการจัดการความรู้ เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสุรินทร์ ภูสิงห์ (2552, หน้า 282-285) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระพีพรรณ ร้อยพิลา (2553, หน้า 255-264) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบในการเสริมสร้างภาวะผู้นำในการประชาสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการพัฒนา โดยการสังเคราะห์เอกสาร และสำรวจการใช้สมรรถนะและทักษะภาวะผู้นำในการประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและยืนยันการพัฒนารูปแบบยืนยันและตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบในการเสริมสร้างภาวะผู้นำในการประชาสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีรูปแบบการพัฒนา 3 ระยะ คือระยะก่อนปฏิบัติการ ระยะปฏิบัติการและระยะติดตามผลผลการวิจัย พบว่า การพัฒนารูปแบบในการเสริมสร้างภาวะผู้นำในการประชาสัมพันธ์

ก่อนการทดลองใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลองใช้ โดยรวมและรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าก่อนการทดลองใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารทุกคนควรตระหนัก เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการในโรงเรียน และการตัดสินใจในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีการจัดกิจกรรมด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติจริง การศึกษาดูงาน และการวัดผลและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนได้วิเคราะห์ อภิปราย เสนอความคิดเห็น พร้อมกับแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอรายงานผลของการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละครั้ง ส่งผลให้การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสูงขึ้นในทุกด้าน เห็นได้จากพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน หลังสิ้นสุดระยะปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระยะก่อนปฏิบัติ ซึ่งการที่ผลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสูงขึ้นเช่นนี้ แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้ตระหนัก เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการพัฒนาตนเอง รวมถึงนำทักษะและความรู้ที่ได้รับไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากข้อค้นพบที่ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 ประกอบด้วย การดำเนินกลยุทธ์ และวัฒนธรรมองค์การ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สามารถนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้นี้ไปใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาตนเอง ให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 จากข้อค้นพบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำไปใช้ในการ

พัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ทั้งการพัฒนา
กลุ่ม

เล็ก กลุ่มใหญ่ หรือเป็นรายองค์ประกอบตามความจำเป็น

1.3 รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) ความมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา 5) การวัด
และประเมินผลมีความเหมาะสม และมีประสิทธิผล ทำให้เกิดการพัฒนภาวะผู้นำ
เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการใช้
รูปแบบการพัฒนานี้ เพื่อการพัฒนภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัด
การศึกษาและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน ระดับปฐมวัย
ระดับมัธยมศึกษา หรือระดับวิทยาลัย

2.3 ควรทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป